

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

XIII. Progressus Hispalim Rex oppida quædam per iter capit: claßis ejus
Mauricam vincit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

CAPVT XIII.

Progressus Hispalim Rex oppida quædam per iter capit : ejus classis Mauricam vincit.

135
Post vastatos
agros
Carmonenses,

REbus apud Jaën compositis, uti dictum est, obsidioneque Hispalensi decreta, Ferdinandus pro sereliquit Ordonium Ordoñez urbis Præfectum, qui reliquam domorum agrorumque partitionem prosequeretur, secundum mandata sibi facta; & ipse Cordubam rediit, atque post paucos dies egressus tetendit a Carmonam, quotquot extra portas reperit Maurorum mactans aut capiens. Eorum qui hac vice comitabantur Regem præcipui erant hi: Alphonsus frater Regis, filius D. Henricus, Magistri Ordinum S. Jacobi & Calatravæ, Didacus Sanchez & D. Ferdinandus Xuarez. Comitabatur eundem equitatus Cordubensis, perquam bene exercitatus; & Rex Granatensis, jam Regis Vassallus, cum equitibus quintigentis, apud Carmonam eundem assecutus. Desolatione autem circa Carmonam quanta potuit facta, Rex cum exercitu abiit Alcalam Guadayræ: Mauri vero qui Alcalæ erant, intelligentes Granatensem Regem esse in comitatu, egressi ex oppido ipsum ei tradiderunt: qui continuo illud consignavit Ferdinando in manus. Hic vero Alcalæ subsistens, fratrem suum Alphonsum cum Magistro Pelagio iussit incurrere in Axarapham Hispalensem, Regem vero Granatensem, cum Magistro Calatravæ ac filio suo Henrico, immisit contra Xerez.

nuntiatur
Regi mors
sua matris.

b

136 Ibidem Alcalæ existenti Regi locumque muniti, nuntiatur obiisse ejus matrem D. Reginam Berengariam: nec dici potest quantum ex illa mortis sensum doloris hauserit atque monstrarit. Succurrit tamen ei, ne tristitiæ succumberet, innatum animi robur.

robur, invictaque constantia ad quosvis casus perfe-
rendos. Neque vero præter rationem erat, quod ta-
lem jacturam dolenter se ferre Rex tantus monstra-
ret. Perdebat enim matrem, cui parem generositate
atque virtute Rex nullus habuit: quæ utrique regno,
Legionensi atque Castellano, imo Hispaniæ univer-
sæ, speculum omnis probitatis fuerat; cujus unius
consilio, non unum tantum sed plura regna guber-
nabantur; quæque omnes ætatis suæ Reginas meri-
tis exuperavit. Deplorata autem mors ejus fuit per
omnes civitates, oppida, villas Castellæ ac Legio-
nis, à magnis æque ac parvis; sed præcipue à nobi-
libus egentioribus, erga quos beneficentissima e-
rat; perfecta & consummata in virtute, Dei rerum-
que divinarum amans, virtutis exemplum: quam
bonorum omnium remunerator ut veram famulam
& amicam dilectam faciat cum Sanctis suis regnum
æternum hereditare. Amen.

137 Meminit historia nostra superius, quomodo
Rex Ferdinandus, Alcala Guadayræ potitus, fratrem
suum in fines Hispalenses, Regem vero Granaten-
sem jussit in Xeritanos excurrere; nunc refert, quo-
modo iisdem à demandata sibi expeditione regref-
sis, Ferdinandus ratam ac gratam habens operam si-
bi à Rege Granatensi navatam, eundem in regnum
suum remisit, ab ulteriori servitio absolutum. Hic
magnas ei gratias agens, lætus atque hilaris ad pro-
pria rediit; ipse autem Ferdinandus Cordubam ivit,
propositum habens in Castellam regredi. Sed suo-
rum consilio desuper audito mutavit mentem: con-
siderabat enim rebus suis perquam noxium tali tem-
pore fore regressum in Castellam, ubi inventurus
esset multa, quæ ut remedio sic etiam mora lon-
giori egebant; interim vero messem facturos Mau-
ros viresque sumpturos, quas postea difficiliter mul-
to frangeret, atque ad eam in qua nunc erant im-
becillitatem reduceret.

Qui dimisso ad sua Rege Granatensi.

jussaque hauriri classis.

138 Hoc ergo consilio approbato, Corduba discedens versus Jaën rediit; ibique intendentem bello contra Mauros prosequendo convenit Burgenfis quidam civis valde opulentus, nomine Raymondus Bonifacius: cuius adventus Regi gratissimus fuit, quia erat vir instruendæ regendæque classi navali idoneus, & ipse decreverat fabricandam unam, qua uteretur in mari ad subjiiciendam sibi facilius Hispalim. Quare post longos cum illo sermones, remittens eum, in mandatis dedit, ut quam maximam possit classem & compararet navium & triremium, cum eaque veniret versus Hispalim. Raymundo cum talibus mandatis dimisso, regressus est Cordubam Ferdinandus: ibi enim condixerat Proceribus atque Magistris Ordinum ac populorum deputatis: mox autem atque exercitus convocatus adfuit, procedere versus Carmonam iussit, ipsemet continuo subsequetur.

*Carmonam
deditione
cepit,*

139 Præcessit ergo ille, & Rex quinto post die affecutus eum est: quo presente, statim coeperunt vastari suburbana omnia, horti, vineæ, fruges; crescente continuo numero Christianorum, per eos qui ex regno Legionensi, Coriâ item, Granata, Motanches, Medellino, Caceres, aliisque ex locis affuebant. Quod videntes Mauri Carmonenses, rati que se obsidendos, petierunt inducias mensium sex, quibus manerent quieti à bello sub certo tributo, interim vero tractaretur de oppido Regi tradendo. Placuit Regi propositio talis, libenterque eis postulata concessit: quippe cui minime in animo esset, obsidioni isti se suasque vires impendere. Similiter etiam Mauri illi, qui Constantinam, quique Reynam incolebant, accesserunt ad Ferdinandum, postulantes condiciones, sub quibus oppida sua traderent ei; quas continuo eis definivit, & Constantinam Cordubæ, Reynam Ordini S. Jacobi concessit, manentibus ibidem Mauris, quia sic convenerat.

140 Tum Priori S. Joannis, qui postea Commen-
dator fuit, mandavit Rex, ut cum numero congruo *deinde Loram;*
militum peteret *ram;* Loram: cujus incolæ diffidentes
sibi, mox pacti deditioem, locum Priori pro Rege
tenendum tradiderunt; hic vero illum cum distri-
ctu suo donavit Ordini Hospitalariorum S. Joannis.
Deinde Carmona discedens, transivit vado flumen
Guadalquivir dictum, non sine magno suo suo-
rumque periculo, propter spatiosas salebras ibi oc-
currentes, quibus operiendis superandisque contex-
tæ fuerunt plurimæ crates ex ramis arborum, per
quas solo stratas utcumque transgredi multum la-
borantibus contigit. Transito autem flumine, itum
est Cantillanam, quæ Maurorum erat; & hanc vi *Cantillanâ,*
obtinuerunt Christiani, occisis captisque quotquot
intus erant, numero septingentis.

141 Tum porro processum Guillenam, Mauris
quidem refertissimam, sed excidio Cantillanæ fa-
cto sic territis, ut elegerint pacisci quietam in loco
commorationem, salvis rebus ac fortunis suis, se-
que Regi sic subdere: qui eis in fidem receptis, per-
rexit Gerenam *f*, ubi Mauri sese ad strenuam defen-
sionem paraverunt. Hoc cognito crates ac vineas *f*
Rex fieri jussit, & resistentes validissime oppugnari. *Guillenam;*
Qui ad angustias magnas redacti, pacisci quidem vo-
luerunt; sed audire eos Rex noluisse, omnes
perditos volens, nisi Magnates sui ei suasissent, ne
istic se pateretur occupari. Quare indulgit iis ut li-
beri egredi è loco possent, nihil secum auferentes;
ipse vero Guillenam rediit, ubi gravi pressus infir-
mitate, ne cursus victoriæ susteretur, exercitum mi-
sit versus *g* Alcalam del Rio, obsiderique eam jussit *g*
& oppugnari usque dum caperetur. *Alcalam del Rio.*

142 Hoc dum machinis adhibitis conantur exe-
qui duces militesque, convaluit Rex; illucque pro-
fectus, præsentia sua accendit oppugnationem: exi-
guo tamen cum successu, quia balistæ murales tertia
K quarta-

quartaque vice rumpebantur. Erat autem intra oppidum Axata Maurus, qui cum equitibus trecentis frequentes ac damnosas Christianis faciebat eruptiones. Ideo mandavit Rex omnes hortos, vineas fegetemque succidi: quo viso Maurus, non ausus ibi diutius subsistere, egressus inde sese Hispalim recepit; ceteri vero, quibus potuerunt conditionibus, fecerunt Regi deditionem. O P P I D A

*Ejusdem
classis pro
obsidione
Hispalensis
adducta*

143 Oppido huic muniendo dum intendit Ferdinandus, nuntiatum ei est Raymundum Bonifacium venire quidem cum classe, ab epibatis, militibus, annona, & omni apparatu bellico optime instructa; in magno tamen periculo positum esse, propter ingentem vim copiarum Mauricarum ex Tanger Zcuta, atque ipsa Hispali terra marique venientium in occursum, proinde opus esse auxilio festinato. Ad hujusmodi nuntium exhilaratus Rex, ne quid damni classis pateretur ex mora, misit continuo Rodericum Flores, Alphonsum Tellez, & Ferdinandum Diañez, cum sufficienti equitatu ac peditatu. Hi cum venissent eo ubi in anchoris stabat *h* classis, nullos conspexerunt Mauros; nec adventuros rati, rediverunt Alcalam, ubi Regem dimiserant.

*Maurorum
classem pro-
stigmat*

144 Verum vix abierant, quando advenerunt Mauri, cœperuntque acriter oppugnare naves Christianorum. Qui viso discrimine, nequaquam dimiserunt animos: sed generosissime præliantes, Deoque cuius causa agebatur fidentes, adjuvante eos benedicta Virgine Maria sui que Regis Ferdinandi fortuna, adeo strenue rem egerunt contra fidei inimicos, ut turbatis eorum ordinibus triremes tres ceperint, unam combusserint, tres mari merferint, ceteras in fugam egerint, quæ usque triginta advennerant, cum Raymundus solum tredecim numeraret. Ita in aquis res acta: terra autem magna quoque vis Maurorum egressa erat, tam Hispali quam ex aliis partibus; quando ex castris regis processit Eques

Eques D. Rodericus Alvarez: qui intelligens Mauros eo tendere, ut classem aditu prohiberent; quam potuit celerrime cucurrit in auxilium Christianorum, inciditque in cohortem Maurorum, cum quibus conficiens dispulit in fugam, & magnam in fugientes stragem exercuit.

ANNOTATA.

a Carmona, etiam Ptolomæo ac Straboni nota, urbs olim ampla, nunc exiguum oppidum, distat Hispali ad ortum leucis sex, uti ait Morgadus cap. 15 ex quo plurimam huic & sequentibus capitibus lucem adferemus, utpote qui hanc ipsam Chronicam præ oculis habuerit. & accurate expendit.

b Annus agebatur 1247, quare cum (sicuti dictum est) à prima Be- rengaria cum Conrado desponsatione, facta circa annum 1185, anni ut minimum 62. effluxerint, ipsaque tunc esse debuerit saltem duodecimis, apparet longe ultra septuagenariam obiisse. Moriens humiliter & in plano sepeliri voluit, in regio Huelgarum monasterio Burgis: sed cognominis ei ex sancto filio neptis, anno 1251 honorificentius transferendam curavit; & ne soli presentis seculo pampa illa serviret, ab Innocentio Papa IV. obtinuit Indulgentias, omnibus ipso die ac decem post secuturis pro anima ibidem oraturis, de quibus Indulgentiis vide Odericum Raynaldum in Annalibus num. 27 anni jam notati 1251.

c Incola S. Vincentii de Barquera, istam classem apud se fabricatam fuisse gloriantur, apud Zuni-

gam ad an. 1247. num. I.

d Sed neque consultum erat urbem hostilem tam potentem, qualis erat Carmona, habere à tergo. Constantina autem & Reyna, in tabulis Venta la Reyna, Castelle finibus propiores cis Batim, etsi longius ab Hispali posita (presertim Reyna, quatuoridui itinere distita) incommodare tamen vehementer poterant comitatibus, ad castra vel Murciam deducendis.

e Lora; Media fere via inter Cordubam & Hispalem, ad dextram Batis ripam.

f Cantillana, Guilleni, Gerena, uno fere tractu ab Ortu in Occasum tendenti occurrunt, prior ab urbe leucis 5, secunda 3, totidem quoque distat ultima.

g Alcala, del Rio dicta, quia in dextra Batis ripa sita, duobus leucis supra urbem.

h Quamvis Hispalem decem circiter leucarum spatia ab Oceano distet, astuario tamen amplo dilatata pars extrema fluminis, navibus copiosis aditum præbet, easque ad urbem usque transmittit: itaque Classis Christiana non nisi una alterave ab urbe leuca videtur stationem sum- pisse.